

*Crassorum in
refinorum hu-
storia.*

*Cæcum inte-
stinum cuius
modi.*

*Crassius inter-
ni ductus si-
tus.*

dam & lubrico humore interna sede imbuantur, atque ut Rhazes non ineptè dicebat, sicilium uasorum more inuidentur instanneatur ue. At quum huiusmodi pleraque crassius etiam intestinis sint communia, illa quoque recensenda nunc ueniunt. Ileum intestinum sub dextrenis regione à quodam crasso intestino multis modis ipso gracili intestino ampliori excipitur, non quidem ac si quis diceret exactè in crassi eius intestini initium, sed in ipsius propter initium la- tus sinistrum. Hoc enim crassioris intestini initium instar globi cuiusdam præmagni extrube- rat, in sinistro suo latere duo obtinens orificia. unum quidem ileo intestino continuum, & magis ab initio distans: alterum uerò humilior, & ipsi initio propinquius. Huic continuum est in hominibus intestinum, quod *τυφλόν*, seu cæcum ueteribus dissectionum professori- bus uocatum esse certissimò noui. non ignarus interim, quid hodie plerique de cæco intestino commententur: decepti profectò, quod inter crassiora intestina id à Galeno alicubi recensetur, neque aliter quàm amplius quispiam saccus, ac ueluti alter quidam esset uentriculus, ab ipso cæ- risque qui illum subsequuti sunt Anatomicis describatur. quum tamen in homine id quod cæ- cum appellandum duco, cæteris omnibus intestinis sit breuius, atque arcuissimum omnium inte- stinorum parte multo angustius strictiusque, & crassiori lubrico in orbes conuoluti potius quàm intestino simile: adeò ut cæcum uix intestinorum appendicis loco, ac proinde minus lon- ge in crassorum intestinorum numero habendum esse uideatur. Atque hinc fit, ut Æsculapij nostri, scilicet quando hanc gracilem portiunculam in homine cæci intestini loco me common- strare uident, Galeni descriptione nobis obstrepere, ac alij quidem ex saccosis illis cæcisque Rabi- nis contendunt, amplum illud coli intestini initium saccum, aut ut ipsi loquuntur, orbem & monoculum esse: alij uerò asserant, cæcum intestinum ob secūdū imperitiam à nobis minime ob- feruari. Neque uerò in cathedra hæc boasse contenti sunt, quum non desint qui de cæco intesti- no paradoxa conscribere, integrosque libros, ut de duodeno intestino, commaculantes, magnam operæ precium se fecisse gloriètur, si nō unum cum ueteribus Græcis in cæco orificium esse, sed duo sibi proxima esse in mediū adferant. Quæ si uiderint, aut imaginati rectè fuerint, ea demum sunt quæ in coli initio extuberantiori uisuntur, ac unū quidem foramen ilei intestini terminus est, alterum uerò eius quod cæcum esse dico initium. Neque est profectò cur minus credamus, gra- cilem illam intestini portiunculam mesenterio nō annexam, sed sibi ipsi in orbes cōuolutam, & fibrarum beneficio hærentem, in homine cæcum esse intestinum: quantum uis eam amplitudi- nem usumque Galenus ipsi tribuat, quæ huic minime adesse uisuntur, suas potius caudatas simias hac appendice destitutas, quàm homines describens: quos tamen ueteres illi aggredientes, ap- pendicem hunc intestini cæci nomine procul dubio donabant. Deinde Galeni descriptio cani fortassis accommodari hinc posset, cui cæcum intestinum multo quàm homini cōtigit amplius, neque in illo, ut in homine, inane propemodum reperitur. Quin etiam ueras glires & sciuros cæcum hoc intestinum adeò amplum nactos scimus, ut amplitudini ipsorum uentriculi facile respondeat, fixibusque turgidū in sectione obseruetur: atque hinc constat gracilem hunc appen- dicem in homine cæcum esse, quum uidelicet ductū ac situ & forma pariter (licet nō amplitudi- ne) illorū animalium cæco intestino his congruat, unumque (unde etiā cæcum primò dictū est) nan- ciscatur orificiū. Insuper summus profectò Naturæ admirator Galenus, si hominis intestina un- quā ita ut canū intuitus fuisset, hunc appendicē, & extuberās illud in homine coli initium, ilei- que cum ipso unitatē, & coli formā, longè secus descripsisset. quippe si aliud homo cæcū nācisceret, eum appendicē minime præterisset Galenus, quan- que ortu nō nihil in homine & cane uariet. nā etiā si utriusque in dextro ileo collocet, hominis tamē cæcū ex sinistra magis coli initij sede quæ dex- tra, ut in canibus, ut & Galenus attestatur, principiū ducit. Porro si cū nōnullis, qui secūdi mihi astiterunt, in homine quidem ad eū usum quem Galenus ei tribuit, appendicē hunc à Natura primū formari dicerem, & ob nimiam hominum ingluuiē ex ileo intestino à uentriculo conse- ctum succum absque eo ut is totus cæcum subintret protrudi, atque hinc appendicē in nobis tan- quàm inuile & marcidū, aliter fortē quæ in temperatis Galeni hominibus, pendere affirmare, ad nuga- cem illam tergiuersationē deueniendū foret, quæ alios tum fuisset homines fateremur, præcipue quum amplum hoc coli intestini initium in homine cæci intestini usum abundè suppleat, & no- tæ duntaxat gratia cæcum in homine haberi uideatur. In dextro itaque ileo ad humiliorē re- nis dextri sedem extuberans illud amplum & rotundum coli principium habetur, quod hinc sensim rectā ad iecur sursum contendit, iecoris que caux parti nonnihil subternitur, ac bi- lis uesiculam in homine contingit, cuius etiam contactu flauo colore hic intestinum quandoque tingitur, inde ex dextro latere secundum inferiorem uentriculi sedem in sinistrū fertur, uentri- culi fundo attensum: haud tamen, ut alijs uisum est, eum conscendens: aut ut uulgo dicitur, uen- triculi fundo supererequitas. Quum primum uerò ad sinistri uentriculi latus pertingit, super de-

missiorem lienis partem anfractus quosdam leuiter inflexos obtinet, ac strum renem per ilium sinistrum decliue fertur, secundum peritonæi latu- scendens. Hinc rursus ad sinistrum latus quasi ad umbilici sedem ac an- dicis propter suos clysteres, quos ad gracilia usque intestina sese infund- cosque cruciatus perpendi melius optarim) hic constitutus, super ossis sacri quo rectā deorsum ad podicem usque descendit, in uiris quidem sub uel- rō sub utero ossi sacro & coccygis instratum, huic intestino, ab ilei intesti- que pertinenti: & si par undique propemodum, præterquam in initio apparet, sit amplitudo, figura tamen ductuque uariat, ac proinde tan- na subdiuiditur, ut quicquid à dextro ilio super dextrum renem sub iec- cundum uentriculi fundum ad lienem properat, & hinc rursus super sin- pubem fertur, ac alium anfractum supra internam ossis ilium sedem facie- sis initium proripit, Latinis pariter ac Græcis colum intestinum appelle- osse sacro ad anum usque pertinet, Græcis *ἀπὸ τοῦ οὐδοῦ* & *ἀπὸ τοῦ* dicitur, stum, & princeps. Colum enim in hominibus, aliter quàm in canibus, res est, uerum per uniuersum ipsius ductum superius inferiusque depre- ra utrinque quadam serie, uelut in medijs globos cellulas que extuberant eo minus conspicua sit, quo colon recto intestino uicinius accedit, quo autem colimodo depressum extuberans que cernitur. Ambo itidem ut ca- extruuntur duplici: quarum, ut in gracilibus intestinis, interna exter- branca uel magis & durior est, uerum colon utramque tenuiorem gracile- ctum obtinet: & quanto colon recto magis conterminum est, tanto qu- crassiores melius que enutritæ conspiciuntur. Interna utriusque intestini- cularibus que fibris, ipsidemque frequentissimis solum abundat: externa no transuerfas quidem nanciscitur, sed & rectas quoque quamplurimas secundum uniuersam intestini superficiem protensas, sed duntaxat inferi- lon depressum esse diximus. Secundum enim eas coli impressiones rect- tur, & coli tunica ibidem sunt robustissimæ, admodum que spissæ, & u- to de Partium usu, de pluribus animalibus innuebat, colon fortibus l- singulis constringitur, secundum longitudinem desuper ad inferna porre- cule & homini Galenus ascripserat, nisi ipsius intestina canum intestinis- carentibus respondere putasset. Porro exterior intestini recti tunica per- bitum rectis fibris admodum frequentibus passim abundat, adeò ut hæc orbiculares fortitur. Cæterum tertia crassorum intestinorum tunica, gracilium tunica tertia, à mesenterio ipsis uasa porrigente pendens hoc eni- ledi applantatum, in tertiam ipsorum tunicam degenerat. quamquam coli- triculi fundo attensa, priuatim in hominibus ab inferiori membrana om- tunicam, quod hæc coli sedes eius membranæ beneficio nouimus. Coli itidem & re- næ & arteriæ, quas pauciores hæc quàm intestina gracilia exigunt, à po- rie ramis pendunt. Colo quidem intestino toto progressu, qui à dex- ferè renem pertinet, arteriæ uenæque, quemadmodum ieiuno & ileo, in- to scilicet sursum seriatim conscendentes, ac parti ipsius inferiori à sinistro que intestinum ductæ, & ipsi quoque recto uenæ arteriæque, quemad- porriguntur. Vna enim insignis uenæ à portæ ramis in mesenterium- teria etiam ab illa principium ducens, quæ ab arteria magna ad mesenter- minalium exortu depromitur, secundum dictam coli partem & rectum- terio suffulcæ, recta protenduntur, ac in progressu furculos seriatim unc- nis offerunt. Verum de uenis ac arterijs in mesenterij descriptione rursum p- uos autem crassiora hæc intestina cum gracilibus communes habent, & doque humore intus oblinuntur: ac uti ob forum uentriculi adipem, ali- copiosum intus adnatum exigunt. quemadmodum & exteriori superficie- id recto proximum est, & ipsi quoque recto, pingues quidam appendices- stinum rectum musculos uoluntariæ fecium excretioni præfectos sibi- quos quum in secundo libro persequutus sim, non est necesse hic quoque- Sed admirabilis potius Naturæ industria hic consideranda uenit, quæ ea on- chinata est, nec quicquam nisi ad summum usum in intestinis extruxit, pri-